

KIKI VAN DIJK

LISSABON

Deze zonnige stad verbergt een
duistere geschiedenis

THRILLER

Proloog

12 juni 2025, Lissabon

De man veegde met zijn mouw het zweet van zijn voorhoofd. Het was warm voor half juni en de zomer moest nog beginnen. Al zou hij daar straks geen last meer van hebben.

‘*Senhor* Toninho,’ klonk een kinderstem van boven.

De man keek op. ‘Ook goedemorgen.’

‘*Avo de Benfica!*’ riep het jochie vanaf een balkon dat op instorten leek te staan. ‘Wat een geweldige wedstrijd gisteravond!’

‘Vond je het goed?’

‘*Fantástico!*’ De jongen stak enthousiast een vuist omhoog. ‘Die goal van Miranda. En die tackle van Couto!’

De man grinnikte. ‘Het was inderdaad een feest om naar te kijken.’

Daar was geen woord van gelogen. De vriendschappelijke wedstrijd tussen zijn oude sterrenteam van Benfica en het legendarische Nederlands elftal uit 1988 was bijzonder geweest. Valdo, Gomes, Gullit, Rijkaard. Hoewel ze allemaal trager waren, speelden de bejaarde sterren technisch

gezien nog steeds fantastisch voetbal. Als coach had hij nauwelijks aanwijzingen hoeven geven.

Maar wat hij verder over de jubileumwedstrijd tegen de pers had gezegd was onzin geweest. Hij was niet ‘trots’ en vond het geen ‘eer’ of ‘een groot cadeau voor zijn vijftachtigste verjaardag’. Het enige wat hij gisteravond had gevoeld was het allesoverheersende gevoel van schaamte en zelfhaat.

‘*Adeus*, tot ziens, jongen.’

De man zwaaide naar boven en liep verder op de steile Rua São Tomé. De keien waren oud en ongelijk, uitgesleten door eeuwenlang gebruik. Hij plaatste zijn stok voorzichtig, zijn wiebelende knieën deden pijn bij elke stap.

De straat rook vertrouwd, naar zeep, sterke koffie en gebakken sardines van een vroeg ontbijt. Hij was lang niet meer in Alfama geweest. De volkswijk van Lissabon waar zijn carrière was begonnen, voetballend met jongens uit de buurt. Ze waren tussen de steile straten altijd op zoek geweest naar vlak terrein. Vaak eindigden ze op het plein voor de burcht, boven op de berg.

Een kat schoot vlak voor hem langs en de man bleef even staan. Haastig kroop het dier onder een auto die duidelijk lang niet meer had gereden. Het onkruid stond tot aan de kofferbak. Hij leunde op zijn stok en probeerde op adem te komen. Boven hem wapperde het wasgoed in de eeuwige wind en de zon scheen fel op het bleke pleisterwerk, dat volgeklad was met graffiti. Hoe toeristisch de buurt ook was geworden, je hoefde maar een steegje in te duiken of

het armoedige verleden sloeg je in het gezicht.

Een jong meisje kwam aan de hand van haar moeder huppelend de hoek om en ze wees meteen in zijn richting.

‘Olha, mãe, é o Toninho!’

De moeder glimlachte. *‘O campeão.’*

De man tilde even zijn hand op en hoorde de vrouw in het voorbijgaan nog net fluisteren: ‘Hij was de beste van allemaal.’

Ze moest eens weten. Hij staaarde naar zijn grote handen, met aders als dikke kabels. Zijn huid was donkerbruin door de jarenlange felle zon en om zijn pols hing de gouden armband met het kleine kruisje dat hij op het veld bij Benfica ook altijd had gedragen. Met uitstekend resultaat: als speler was hij vier keer kampioen geweest, als trainer zeven keer. Maar zijn roem zou onmiddellijk kunnen verdampen als hij nu geen actie ondernam.

Langzaam kwam hij weer in beweging. Het gekras van trams die langs de Rua São Tomé omhoogrammelden sneed door de stilte. Nog maar even en dan zou hij niet meer zijn dan een mooie herinnering. Toninho, de volksheld van Lissabon zwevend in de zilte lucht boven de stad.

Aan de rand van het plein van Miradouro de Santa Luzia bleef hij staan. De stad lag aan zijn voeten en voor hem kronkelde de Taag, glinsterend in de zon. Links stond het zestiende-eeuwse witgepleisterde kerkje, met haar beroemde blauw-witte mozaïek. De man boog zijn hoofd naar de kapel en sloeg een kruisje. Hij had het vooraf niet zo be-

dacht, maar het idee dat Maria over hem zou waken bood troost.

De man liep het plein op, trok zijn hoed wat lager en schuifelde tussen de toeristen door. Even leek het alsof niemand hem hier zou herkennen, precies zoals hij had gehoopt, maar toen kwam er toch weer een jongeman op hem af. ‘Senhor Toninho, een selfie misschien?’

Hij knikte en sloeg meteen een arm om de jongen. ‘Kom maar op.’

‘Mijn vader zal jaloers zijn.’ De jongen deed zijn petje af, maakte een reeks foto’s en bedankte hem uitvoerig. ‘Ik ga hem meteen posten.’

‘Bewaar het kiekje maar goed,’ zei de man en hij dacht aan het geld dat deze jongen met ‘de laatste foto van’ straks zou kunnen verdienen.

Het ventje begreep het natuurlijk niet, maar glimlachte beleefd. ‘Zal ik doen, senhor.’

De man draaide zich om en ineens zag hij hem staan. *O Carrasco*, de beul. Nonchalant leunde hij tegen de kerkdeur en staaarde hem recht aan. Een donkere zonnebril op, een pet achterstevoren. Achteloos stak hij een sigaar op. Het afgesproken teken dat het nu moest gebeuren. Dat er geen ontkomen meer aan was.

De man knikte hem toe, mompelde dat hij het echt ging doen en keek toen over het muurtje aan de rand van het plein. Recht naar beneden doemde een donker, gapend gat op van ongeveer vijftien meter diep. Hij boog zich verder voorover, zag plotseling een fel licht en deed een stap terug.

Het leken wel grote stadionlampen die hem verblindden en hij dacht dat hij vuurwerk hoorde knallen. Even was hij in gedachten weer terug in het Estádio da Luz, in 1963. Het stadion was gevuld met vlaggen, de geur van gras, zweet en bier hing in de lucht.

‘Toninho!’ riep het stadion. ‘Toninho, ga!’

Hij versnelde, maakte een schaarbeweging en passeerde Silva. Tienduizenden stemmen schreeuwden in één adem. ‘Schiet!’

De bal kleefde aan zijn voet, de keeper kwam dichterbij, het moment dat de wereld een seconde stilstond. Toen het schot: laag, strak, binnenkant voet. Snoeihard in de linkerhoek.

De spanning op de tribune brak als een golf open en de massa bulderde. ‘Toninho, de kampioen!’

Een duif vloog over het muurtje, fladderde wild weg en de herinnering was voorbij. Leunend op zijn stok duwde de man zich omhoog en langzaam stapte hij op het muurtje. Zonder om te kijken wist hij dat O Carrasco elke stap volgde. Nu was er geen weg meer terug.

De wind trok aan zijn hemd, koel en zout. Hij ademde diep in en proefde zijn stad. ‘Adeus, Benfica,’ fluisterde hij. ‘Blijf sterk.’

‘Pas op!’ hoorde hij nog iemand gillen. ‘Kom eraf.’

Maar Toninho negeerde het geschreeuw. Hij sloot zijn ogen en schopte voor de allerlaatste keer. Heel ver de lucht in. Hij wankelde, nam een stap en viel toen voorover. Recht naar beneden.

Een uur eerder, 7.55 uur

Een klop op de deur.

‘Indy Hesselink!’

‘Nee,’ riep ze terug. ‘Rot op, Tom.’

‘Indy!’

Tom, al vier jaar haar vaste cameraman, rukte aan de klink, maar Indy dook dieper in haar kussen. ‘Ga weg.’

‘Dit kun je niet maken, kom eruit.’

‘De wekker is nog niet gegaan.’ Op de tast zocht ze haar telefoon. ‘Ik blijf nog even liggen.’

‘Nee!’ schreeuwde Tom nu door de deur. ‘Het is al negen uur geweest. We komen te laat.’

‘Wat? Echt?’ Ze schoot omhoog, knipte haar bedlampje aan en vond haar telefoon op de grond. Gevallen, nadat ze al tiktokkend in slaap was gedommeld. ‘Haha, grappig, het is pas acht uur.’

‘Klopt.’ Ze hoorde Tom zacht grinniken. ‘Maar bij jou kun je beter op zeker spelen. Nu ben je in elk geval wakker. Ik ga ontbijten. Kom je zo?’

‘No way.’ Ze gooide een kussen tegen de deur. ‘*Estúpido*.’

‘Wat?’

‘Laat maar.’ Het was Portugees voor sukkel. Een van de

woorden die ze had onthouden van haar voorbereiding. Ze had zeker twee weken besteed aan dit interview. Alles gelezen, veel beeldmateriaal bestudeerd. En ze had zelfs met Duolingo Portugees geoefend. ‘Geef me tien minuten. Dan schuif ik aan.’

‘Tot zo.’

Ze hoorde Tom de trap aflopen en gleed uit bed. Gelukkig had ze nu genoeg tijd om te douchen en te genieten van de sterke straal. Ze had dit kleine hotel er speciaal op uitgekozen. De locatie was ook heel prettig, zo midden in Alfama, maar het ging haar vooral om de luxe badkamer. Overal marmer, antieke spiegels en een megagrote douche, met uitzicht op een pleintje vol platanen.

Ze draaide de kraan open en stapte uit haar boxersshort. Het was verstandiger geweest als ze deze opdracht voor *Andere Tijden Sport* niet had aangenomen. Het kwam helemaal niet uit met het schema van Jasper. Volgens hun overeenkomst was dit haar week. Maar nu moest hun zoon langer bij haar ex Hugo blijven. En dat maakte hem zwaar geïrriteerd.

‘Het gaat mij niet om Jasper, ik geniet ervan als hij bij mij is. Het gaat me om jou,’ had Hugo geërgerd gezegd. ‘Jij doet altijd maar. En dan kan ik weer je shit opruimen.’

Natuurlijk had zij daarop weer verontwaardigd gereageerd en geroepen dat hij haar carrière nooit serieus had genomen, maar ze wist ergens dat Hugo wel gelijk had. Organisatorisch was haar leven een zootje. Haar agenda klopte nooit en ze kreeg de chaos in haar hoofd maar niet

onder controle. Alleen als ze aan het werk was, kalmeerden haar gedachten. Tijdens interviews was ze zo gefocust dat haar mentale onrust vanzelf naar de achtergrond verdween.

Ze liet de warme stralen over haar gezicht lopen. Haar eigen kleine appartement in Hilversum had alleen een krakemikkige douchebak en ze moest het doen met een pistoraaltje. Bovendien stond Jasper 's ochtends vaak naast haar zijn tanden te poetsen en stelde hij ondertussen een oneindige reeks vragen. Waar zijn voetbalschoenen waren? Waarom ze altijd pindakaas op zijn brood deed? En hoe het kwam dat de mammoet was uitgestorven? Nu was het doodstil en kon ze ongestoord genieten van de troostende warmte van het water.

Ze had onrustig geslapen. Deze opdracht moest goed gaan. Ze kreeg niet vaak een kans om zo'n groot icoon te interviewen. Op de redactie heerste nog altijd de gedachte dat alleen zeer ervaren journalisten – lees: oude witte mannen – wereldberoemde voetbalhelden goed konden doorgronden. Nu kon ze eindelijk het tegendeel bewijzen.

Indy had vooral zijn wedstrijden grondig geanalyseerd. En ze verheugde zich erop om met de grote meester zijn tactiek te bespreken. Als speler was hij al een goede spelverdeler geweest, maar vooral als trainer had hij een uitzonderlijk oog gehad voor de verhoudingen in het veld. Ze had hem niet kunnen betrappen op een slechte wissel of een falende opstelling.

Na vijf minuten draaide ze met grote tegenzin de kraan

weer dicht en trok snel haar gestreken lichtblauwe linnen pak aan. Portugezen hielden van stijl en ze wilde niet verkeurd aankomen en meteen een verkeerde indruk maken. Ze deed haar lange bruine haren in een losse knot en maakte haar groene ogen extra donker op. Voor de camera was het belangrijk dat haar blik indringend overkwam.

Terwijl ze naar beneden liep, checkte ze haar telefoon. Eerst een lief spraakberichtje van Jasper dat hij zijn spreekbeurt over olifanten zou gaan houden. ‘Die grote dieren zijn doodsbang voor mieren, wist je dat, mama?’

‘Ja, lieverd, dat vind ik ook heel bijzonder,’ fluisterde ze en ze stuurde vier hartjes terug. Van Hugo kreeg ze alleen te horen dat ze vanavond echt naar huis moest komen, omdat hij morgenochtend vroeg de trein naar Brussel moest nemen. Een commissievergadering over het klimaatakkoord. ‘Geen gedoe meer, Isabelle. Ik meen het.’

Ze stuurde alleen een groen vinkje. Ze vond het kinderachtig dat hij haar sinds hun scheiding nooit meer Indy noemde. Alsof die negen jaar samen niet hadden bestaan en ze elkaar pas net hadden ontmoet. Bijna niemand noemde haar Isabelle. Alleen zakelijke contacten. Haar vader gaf haar als baby het koosnaampje Indy, omdat ze in de Amerikaanse staat Indiana was geboren. En dat was uiteindelijk haar roepnaam geworden.

Naar haar vader stuurde ze de foto die ze gisteren van het beroemde gele trammetje had gemaakt. *Veilig aangekomen*, schreef ze erbij. Sinds het overlijden van haar moeder vier jaar geleden stuurde ze haar vader elke ochtend een

berichtje. Het was geen officiële afspraak, maar het was zo gegroeid. Ze wist dat hij eenzaam was, maar hij zou nooit om haar aandacht vragen. Gelukkig gaf hij soms nog les op de Universiteit Leiden, anders zou hij nooit meer buiten komen.

Als laatste opende ze het bericht van Martijn, haar chef-redactie. *Hoop dat je scherp bent vandaag, ga ervoor!*

Zo'n stomme opmerking verdiende geen antwoord, besloot ze, en ze stopte haar telefoon in haar zak. Ze liep de ontbijtzaal in en pakte een croissant van het buffet, bestelde een zwarte koffie en liep het terras op. De zon prikte op haar bleke huid en ze dook snel onder de parasol. Links van haar zat Tom aan een tafeltje op zijn laptop de beelden van de interviews van gisteravond te bestuderen. In een flits zag ze Rijkaard voorbijkomen.

'Heb je die quote over zijn stramme benen er goed op?' vroeg ze over zijn schouder. Ze wilde dat aan het begin van de reportage zetten.

Tom knikte driftig, zijn bril wipte mee op zijn neus. 'Goede gast is hij toch.'

'Al die arrogante sterren van toen zijn nu veel milder,' zei ze terwijl ze bij hem aan tafel schoof.

'Het leven maakt iedereen nederig.'

Indy grinnikte. 'Wijze woorden voor de vroege ochtend.'

'Wat doe jij hier trouwens?' Tom keek haar quasiverbaasd aan, zijn driedagenbaardje was keurig bijgehouden. 'Gewoon, als een normaal mens... op tijd aan het ontbijt? Meestal slaap je zelfs na mijn wake-upcall nog stug door.'

Ze knikte. ‘Ik blijf je verrassen.’

‘Vandaag hopelijk niet al te veel. Ik heb trouwens een taxi besteld.’ Hij checkte zijn telefoon. ‘Die is hier over elf minuten.’

Indy plukte aan haar croissant, maar ze nam geen hap. Ze had eigenlijk totaal geen honger. ‘Duimen maar dat mijn koffie ook op tijd komt. Zonder een shot cafeïne kom ik niet ver.’

‘Je kunt hem vast to go krijgen.’ Tom klapte zijn laptop dicht en boog zich over tafel. ‘Indy... je onderschat het toch niet? Hij is een genie, een voetbalgod. Je moet wel...’

‘Hou eens op, zeg.’

‘Wat?’

‘Iedereen doet alsof ik gek ben.’ Ze schoof haar stoel naar achteren. ‘Martijn behandelt me ook al als een kleuter.’

‘Het is eerder weleens misgegaan.’

‘Eén keer.’ Ze stak een wijsvinger in de lucht. ‘Precies één keer, in tien jaar tijd. Honderden interviews, geen centje pijn, en dan één keer een meningsverschil en iedereen lult er nog steeds over.’

‘Geen meningsverschil, een knallende ruzie was het, met Louis van Gaal nota bene, de maestro. De beelden duiken nu af en toe nog steeds op.’

Ze haalde haar schouders op. ‘Hij was ook echt heel irritant.’

‘Ik meen het, Indy.’ Tom verzamelde zijn spullen. ‘Doe alsjeblieft je fokking best, mijn carrière kan wel een boost gebruiken.’

Indy knikte en liep naar binnen, de koele airco in. Achter het buffet schonk de serveerster op haar verzoek de koffie in een kartonnen bekertje en voordat ze het deksel erop friemelde, deed Indy er snel nog een extra shot suiker in. Ze moest inderdaad scherp zijn, ze mocht vandaag geen steken laten vallen. Anders was alles voor niets geweest.

Ze zaten nog geen minuut in de taxi toen van alle kanten sirenes langsschoten. Brandweer, politie, een ambulance. Indy boog zich tussen de stoelen door naar voren.

‘Heeft u gezien wat er is gebeurd?’ vroeg ze in het Engels. ‘Een ongeluk? Het zijn er veel, het moet wel ernstig zijn.’

‘Vast een onhandige toerist,’ mompelde de bejaarde chauffeur. ‘Zoals altijd.’

Indy keek naar een politieauto die slippend over de keien omhoogsnelde. ‘Wat bedoelt u precies?’

‘Bij dat uitkijkpunt boven op het plein struikelen zo vaak toeristen.’ Met een brede glimlach draaide de chauffeur zich om. ‘Elke dag is het prijs. Selfies, hè. Niemand kijkt meer uit. Een trapje, een losse tegel. En bam, daar liggen ze. Chinezen zijn het ergste. Die fotograferen elke millimeter. Vorige maand nog viel er een bij het Pantheon in Rome. Morsdood.’

‘Dat was een Japanner,’ zei Indy en ze wilde toevoegen dat het wel wat vriendelijker kon, maar Tom trok haar naar achteren.

‘Laat het,’ siste hij in het Nederlands. ‘Geen wijze lessen nu. We zijn hier voor iets anders.’

‘Hoe wist je dat?’

‘Dat je hem wilde corrigeren?’ Hij grinnikte. ‘Ik ken je toch? Diep vanbinnen wil je de wereld verbeteren.’

Net als mijn vader, vulde ze in gedachten aan. Zijn hele leven had hij gewijd aan internationale mensenrechten. In Indiana had hij in 1972 gestreden voor het recht van wils-
onbekwamen. Uiteindelijk was hij zelfs openbaar aanklager bij het Internationaal Strafhof geworden. Niet dat hij daar de wereld helaas ook maar iets veiliger mee had kunnen maken. En hoewel hij het nooit had gezegd, wist ze zeker dat haar vader teleurgesteld was. Zijn enige kind opgeslokt door zoiets nutteloos als sport, dat moest een nachtmerrie voor hem zijn.

Ze draaiden het grote plein van Praça do Comércio op en ze dwong zichzelf om zich te concentreren op de omgeving, met haar heldere kleuren. Gele huizen, wit marmer, rode daken, blauwe lucht. Volgens een psycholoog die ze op Instagram volgde, hielp het om de wereld te zien als een abstract schilderij. Geometrische vlakken zouden je geest rustig maken. Ze wist dat het voor haar niet werkte, haar brein bleef gewoon op hoge snelheid doordraaien. Nu was ze alweer afgeleid door de enorme triomfboog die het plein naar de rest van de stad opende.

‘Ter ere van wie is die?’ vroeg ze en ze wees naar het marmeren monument met de hoge zuilen.

‘Dat is de Arco da Rua Augusta.’ De chauffeur trapte vol op de rem. Ze schoten naar voren en de auto stopte nog net op tijd voor het rode stoplicht. De chauffeur praatte onge-

stoord verder. ‘Gebouwd om de grote aardbeving van 1755 te herdenken. Heeft u daarvan gehoord?’

‘Absoluut,’ zei ze. ‘Rond de dertigduizend doden, toch?’

Alsof ze niet had geantwoord begon de chauffeur uitvoerig uit te leggen dat er een beving van 7.7 op de schaal van Richter was geweest. Tachtig procent van de gebouwen in de stad was verwoest. Verschillende branden waren uitgebroken en een grote tsunami had de rest van de stad verzwoegen.

‘Uiteindelijk leidde het zelfs tot de val van het Portugese rijk. Een monsterlijke ramp dus,’ besloot de chauffeur. ‘En dat kan zo weer gebeuren.’

Indy knikte alleen en staaarde naar buiten. Mansplainers, ze had er geen geduld voor. Naast haar scrolde Tom door zijn notities en zij probeerde ook vooruit te denken. Ze zou zo meteen beginnen met een vraag over zijn tijd als voetballertje bij de jeugd. Haar vader praatte ook steeds vaker over zijn vroege jaren. Ze wist dat hoe ouder mensen werden, hoe verder ze terug in de tijd wilden gaan.

Ondanks de airco voelde ze een zweetdruppel over haar rug glijden en ze liet het raampje een stukje zakken. Een donkere Audi met een blauw zwaailicht op het dak kwam naast hen staan. Achterin zat een lange man, half in de schaduw. Op zijn wang zat een grote pleister, maar toch te klein voor de grote wond eronder. Die was rood, met bruine randen. Geen bloed, maar veel rauwe huid, misschien een brandwond.

Even kruisten hun blikken elkaar. Ze zag zijn donkere

ogen, maar meteen draaide de man zijn hoofd weg. Ineens ging ook de sirene aan, waarna de Audi met piepende banden wegscheurde. Hij negeerde het rode stoplicht en zigzagde verder door het verkeer.

‘Dat is best gek,’ zei ze, terwijl ze het verdwijnende zwaai-licht nakeek.

De chauffeur keek om. ‘Wat bedoelt u?’

‘Dat deze agenten juist van dat ongeluk daarboven wégrijden.’

De chauffeur haalde zijn schouders op. ‘Ze hebben er vast niets mee te maken.’

‘Het zijn bovendien geen agenten,’ zei Tom zonder op te kijken. ‘Hoge functionarissen waarschijnlijk. Met persoonlijke beveiliging.’

‘Dat kan wel kloppen,’ beaamde de chauffeur, die nu ook optrok, gelukkig wat langzamer dan eerder. ‘Jullie zijn toch Nederlands? Hier zie je de premier niet op de fiets, hoor.’

Tom lachte vriendelijk, maar Indy bleef naar buiten staren.

‘Zag je ook die...’ begon ze fluisterend in het Nederlands, misschien verstond de chauffeur haar wel. Maar Tom onderbrak haar meteen.

‘Nee, niet doen. Ik zag niets. Nu even focussen. We zijn er bijna. Moet je niet nog door je shortlist heen? Of een vraag oefenen?’

Indy knikte en zweeg. Tom was een van haar beste vrienden en ze konden elkaars eigenaardigheden goed hebben. Ze wist al precies hoe hij zou reageren als ze haar observa-

tie wel had uitgesproken. Indy, werkelijk... Een pleister die te klein is? Waar hou je je in godsnaam mee bezig?

Indy ademde diep in en uit. Laat je niet gek maken, sprak ze zichzelf toe. Over een kwartier zat ze voor Toninho, met een draaiende camera erbij. Dan mocht haar rare brein knallen.